

Хахула Л.П., канд. пед. наук

Бондарчук В.Є., здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня ОП «Менеджмент»
Білоцерківський національний аграрний університет

Впровадження систем менеджменту якості в умовах глобалізації ринку

У статті розглянуто актуальні проблеми та особливості впровадження систем якості в управлінні сучасними українськими підприємствами в умовах глобалізації ринку. Запропоновано підходи до управління якістю, вказано на важливість впровадження і розвитку систем управління якістю на сучасних підприємствах і проаналізовано зміни в системі управління якістю, що відбулися в зв'язку з введенням нових версій стандартів.

Ключові слова: якість, системи якості, менеджмент якістю, система управління якістю.

В умовах глобалізації ринку проблема якості є актуальною для всіх країн та організацій, тому що лише продукція високої якості може бути конкурентоспроможною. Ця проблема багатогранна і має політичний, соціальний, економічний, науково-технічний та організаційний аспект. Вимоги глобалізаційного суспільства суттєво впливають на зміни у системі менеджменту організацій, визначають нову сутність і зміст поняття "якість". Постійно зростаюча кількість споживачів у всьому світі, надвисокі вимоги до товарів і послуг, персоналу, удосконалення методів управління сучасного підприємства суттєво змінюють базові принципи функціонування бізнесу. Якість, як невід'ємна частина ефективного менеджменту, стає базовою складовою всіх бізнес-процесів, спрямованих на задоволення потреб найвибагливішого споживача. Концепція загального управління якістю фокусується на вирішенні управлінських проблем, пов'язаних з ефективністю функціонування, підвищенням мотивації співробітників, збільшенням готових якісних продуктів.

Сучасні умови господарювання вимагають від кожного підприємства запровадження і дотримання належного (дійового) комплексного механізму управління якістю продукції. Визначальними елементами цього специфічного менеджменту, що справляють найбільш істотний вплив на процес постійного забезпечення виробництва і постачання на ринок конкурентоспроможної продукції, є: стандартизація і сертифікація виробів; внутрішніх систем якості; державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил і відповідальність за їх порушення; внутрішньовиробничий технічний контроль якості [5].

Системи якості – це частина системи менеджменту організації, спрямована на отримання виходів (результатів) для задоволення потреб, очікувань та вимог зацікавлених сторін згідно із завданнями у сфері якості. Завдання у сфері якості доповнюють інші завдання організації, наприклад, пов'язані з розвитком, фінансуванням, рентабельністю, захистом навколишнього середовища, охороною праці та технікою безпеки. Різні розділи діючої в організації системи менеджменту у поєднанні з системою управління якістю можуть утворювати єдину систему менеджменту зі спільними елементами [3].

Досвід провідних країн світу втілюється в принципах загального управління якістю (TQM), серед яких найважливішим є задоволення потреб усіх зацікавлених сторін, найвищий професіоналізм персоналу й постійне удосконалення всіх аспектів діяльності підприємства. Організація цілком залежить від своїх замовників і тому зобов'язана розуміти потреби замовника, виконувати його вимоги і прагнути перевершити його очікування. Навіть система якості, що відповідає мінімальним вимогам, повинна бути орієнтована, в першу чергу, на вимоги споживача. Системний підхід до орієнтації на потреби клієнта починається зі збору та аналізу скарг і претензій замовників. Це необхідно для запобігання таким проблемам у майбутньому.

Реалізація сучасних ідей у сфері якості та побудова процесів виробництва відповідно до вимог споживача досягається, насамперед, побудовою системи управління якістю (СУЯ) та її впровадженням на підприємстві. У важливості впровадження системи управління якістю вже ніхто не сумнівається. Свідченням цього є практичне їх застосування в різних галузях промисловості та сфері послуг. СУЯ є досить ефективним інструментом еволюційного вдосконалення діяльності промислових підприємств. Важливим є створення та впровадження систем управління якістю, які відповідають визнаним міжнародним вимогам, що містяться у Міжнародних та Європейських стандартах з якості та сертифікації [1, 2]. Метою розробки СУЯ є оптимізація роботи підприємства, забезпечення його дієздатності, зокрема, конкурентоспроможності продукції та послуг, що виробляються і надаються, підвищення їх ефективності. А також продемонструвати всім, в тому числі і потенційному споживачеві, що підприємство може стабільно випускати продукцію належного рівня якості, тобто таку, яка задовольняє всі його вимоги. Сертифікована система управління якістю є гарантією високої стабільності і стійкості якості продукції, що випускається підприємством або надається постачальником [3].

Сьогодні з упевненістю можна сказати, що прийняття нових версій стандартів ISO серії 9000 базуються на передових сучасних концепціях сталого розвитку підприємств [4].

Впровадження нової версії стандарту ISO 9001:2015 дозволило виявити окремі слабкі місця в існуючій системі управління, як наприклад, дублювання функцій структурних підрозділів, нечіткий розподіл обов'язків та відповідальності, ефективніше організувати проходження інформаційних потоків, децентралізувати відповідальність за якість продукції, покращити взаємодію із замовником тощо [6]. Вдосконалення системи управління якістю призведе не тільки до покращення продукції, а й спричинить оптимізацію бізнес-процесів підприємства в цілому, призведе до збільшення продуктивності праці, зменшення ресурсозалежності, та як наслідок, до зниження собівартості продукції, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Список літератури

1. Байцар Р.І., Гунькало А.В. Тенденції розвитку стандартів ISO серії 9000 // Вимірювальна техніка та метрологія. 2007. №67. С. 89-91.
2. Байцар, Р.І. Стандарти ISO серії 9000: еволюція підходів до управління якістю [Текст]: зб. матер. VI Всеукр. наук.-прак. семінару / Р. І. Байцар, А.В. Гунькало // Якість: проблеми та рішення, 2006. С. 35-36.
3. Должанский А.М., Очеретна Н.М., Ломов І.М.. Менеджмент якості та системи управління якістю : навч. посіб. Дніпропетровськ: Вид-во "Свідлер А.Л.", 2011. 450 с.
4. Строкович Г.В. Якість функціонування підприємства: внутрішні та зовнішні аспекти: монографія. Харків: Нар.укр. акад, 2010. 212 с.
5. Крачунов Х., Бубела Т. Устойчивое развитие: стратегии, перспективы, возможности стандартизации / Львов, 2016. 160 с.
6. Управління якістю. Сертифікація. Навчальний посібник / Р.В. Бичківський, П.Г. Столярчук, Л.І. Сопільник, О.О. Калинський. Київ: Вища школа, 2005. 432 с.